

בג"צ 4416/16

בבית משפט העליון בירושלים
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בעניין:

העותרים

1. עמותת עיר עמים (ע.ר. 580361202)
2. אמיר חשין (ת.ז. 007555667)
 באמצעות עו"ד איתי מק
 מרח' יפו 97, מרכז כלל, משרד 745, ירושלים
 טל': 02-5877766, פקס: 02-5877744

- נגד -

המשיבים

1. ניצב יורם הלוי, מפקד מחוז ירושלים
 במשטרת ישראל
2. משטרת ישראל
 ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
 מרח' סאלח א-דין 29, ירושלים
 טל': 02-6466591/0, פקס: 02-6467011
3. עיריית ירושלים
 כיכר ספרא 1, ירושלים
 טל': 02-6297998, פקס: 02-6296014
4. עמותת עם כלביא (ע.ר. 58011441)
 מרח' נגי'ארה 47, ירושלים 9547153
 טל': 050-7969477/02-6520165
 באמצעות באי כוחה עו"ד אריה ארבוס (מ"ר 72036) או
 נתנאל רום או ברק קדם או דוד צור או מירז שטאל או
 שלמה הלר
 מרחוב המלך גורג' 40, ירושלים 9426212
 טלפון: 02-6527705; פקס: 02-6527706
 דוא"ל: office@rakz-law.com

תשובה מקדמית לעתירה מטעם המשיבה 4

תשובה זו מוגשת באיחור קל מפני שלמשיבה 4 נודע על ההחלטה רק בדרך עקיפה.

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מתכבדת המשיבה 4, אשר תהא מיוצגת על ידי עורכי הדין האמורים לעיל וכתובתה להמצאת כתבי בי-דין תהא בכתובת משרדם שבכותרת, להגיש לבית המשפט הנכבד את תשובתה לעתירה למתן צו על תנאי, כדלקמן:

הצדדים:

1. העותרת היא עמותה פוליטית אשר שמה לה למטרה להחליש את האחיזה היהודית בירושלים ולקדם יפתרון מדיני של חלוקת ירושלים.
2. המשיבים 1-2 הם הגורמים האמונים על פי חוק על שמירת הסדר הציבורי ועל מתן רישוי לתהלוכות על פי ס' 85 לפקודת המשטרה (נוסח חדש), תשל"א-1971.
3. המשיבה 4 היא עמותה המארגנת ריקוד דגלים ביום חגה של ירושלים מזה 27 שנים (להלן: "המשיבה").

לגוף התשובה:

4. אירוע 'ריקוד דגלים' המתקיים מזה 27 שנים ברציפות, הוא האירוע המרכזי המתקיים לכבוד יום ירושלים. האירוע נוסד על ידי תלמידי הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל, אשר נהג לצעוד עם תלמידיו אל הכותל המערבי מיום שחרור ירושלים ואילך.
5. יום כ"ח באייר - יום ירושלים' הוא יום חג לאומי ודתי בו אומרים את הלל שלם בברכה.
6. ביום י"ז באדר תשכ"ח (17.3.1968) הכריזה מועצת הרבנות הראשית על יום כ"ח באייר כיום הודיה מיוחד, וערכה ליום זה סדר תפילה מיוחד.
7. בחוקקה את חוק יום ירושלים, התשנ"ח-1998 הכריזה אף הכנסת על יום זה כעל יום "חגה של המדינה".
8. החל מיום איחודה של ירושלים לפני 49 שנים ועד היום, נוהגים רבים מבני ישראל לצעוד ביום זה אל עבר הכותל המערבי כחלק מהודיה ומאמירה כי כל ירושלים תישאר בירת ישראל לנצח.
9. מזה 27 שנים מתקיים מנהג זה במתכונת 'ריקוד הדגלים' המאורגן על ידי המשיבה 4.
10. ריקוד הדגלים מתחיל מרחוב המלך גיורג' בירושלים, משם צועדים משתתפי הריקוד אל הכותל המערבי דרך שערי העיר העתיקה ובתוכם שער שכם.
11. הרצון לצעוד דרך כל שערי העיר העתיקה נועד לבטא את השמחה המיוחדת ביום איחוד ירושלים ואת התקווה כי ירושלים על כל חלקיה תישאר בריבונית יהודית.
12. בריקוד הדגלים לוקחים חלק עשרות אלפי אנשים, נשים וטף.
13. המשיבה 4 האמונה על ארגון ריקוד הדגלים משקיעה מאות אלפי שקלים בהפקת האירוע ובתוך כך שוכרת מאות סדרנים לשם השמירה על הסדר.
14. ריקוד זה אינו מתיישב עם תפישת עולמה של העותרת שלה אגינדה פוליטית מוצהרת לחלוקת ירושלים, על כן היא עושה כל שלאל ידה על מנת למנוע את ריקוד הדגלים.
15. לשם מניעת הריקוד מנחלת העותרת קמפיין ציבורי הכולל עריכת סקרים בקרב האוכלוסייה על הסכמתם עם ריקוד הדגלים, עידוד תומכיה לשלוח מכתבים לנבחרי ציבור ולגורמים מינהליים כדי למנוע את הריקוד וכדומה.

16. אך לא די לה בכל אלה. העותרת ופעיליה הם עותרים סדרתיים כנגד קיום תהלוכות של יהודים ברחבי העיר העתיקה.
17. בכדי לבסס את עתירותיה ולעמעם את מטרותיה הפוליטיות, טוענת העותרת לפגיעות שונות ומשונות.
18. כך למשל, אשתקד הגישה העותרת עתירה כנגד החלטת המשיבה 3 לאשר את קיום הריקוד בבג"ץ 3079/15 עמותת עיר עמים נ' מפקד מחוז ירושלים (להלן: "העתירה הקודמת") אשר במסגרתה ביקשה לבטל את הריקוד מפני שבשוליו נשמעות קריאות שאינן ראויות.
19. במסגרת עתירה זו הנחה בית המשפט הנכבד את המשיבה 4 להנחות את משתתפי הריקוד שלא להשמיע קריאות גזעניות ופוגעניות ושלא לנקוט חלילה באלימות.
20. המשיבה 4 קיבלה על עצמה את הנחיות בית המשפט הנכבד ושכרה סדרנים מיוחדים לשמירה על הסדר ועל הנחיות בית המשפט.
21. המשיבה אף הוציאה הנחיות לכל מנהלי המוסדות הנוטלים חלק בריקוד בה הונחו מפורשות שלא לנקוט בשום התנהגות מתלהמת או אסורה על פי הנחיית בית המשפט.
22. גם השנה כבכל שנה, פנתה המשיבה למשיבים 1-2 בבקשה לקיים את התהלוכה במועדה ובמתכונת הנהוגה מזה שנים רבות.
23. בשל החשש כי חג הרמדאן ייקבע למועד הריקוד נועדו המשיבה והמשיבים 1-3 על מנת למנוע כל חיכוך בין החוגים משני הצדדים.
24. לשם מניעת חיכוך זה אף ניאותה המשיבה להקדים את הריקוד לשעה 17:30.
25. למעלה מכך, על פי הנחיית המשיבים 1-3 הודיעה המשיבה כי מהשעה 18:30 ואילך יימנע כליל המעבר של החוגים מכיכר צה"ל לכיוון שער שכם.
26. יודגש כי מועד תחילת חג הרמדאן טרם נקבע, וייתכן כי ייקבע רק ליום הריקוד בשעה 19:00 ולא תהא כל חפיפה בין החגים.
27. זאת ועוד, אפילו אם ייקבע כי חג תחילת הרמדאן יחול ביום זה, תחל תפילת חג הרמדאן בהר הבית רק בשעה 20:00.
28. לאחר קבלת הרשיון מהמשיבים 1-2 לקיום הריקוד ובהסתמך על קבלתו, פרסמה המשיבה את דבר קיום ריקוד הדגלים.
29. לצורך השמירה על הסדר על פי הנחיית בית המשפט הנכבד שכרה המשיבה כ-200 סדרנים לשם שמירה על הסדר בעת מעבר הריקוד בשערי העיר העתיקה ובתחומיה.
30. המשיבה אף הוציאה מכתב לכל מנהלי המוסדות בו היא קראה וחזרה וחיידה את הדרישה לשמור על הסדר ולא לנקוט בכל פעולה אסורה. במסגרת מכתב זה קראה המשיבה למנהלי המוסדות המשתתפים בריקוד למנות ממונים מכל מוסד לשמירת הסדר, נוסף על הסדרנים שהעמידה המשיבה. המשיבה אף ביקשה ממנהלי המוסדות להנחות את ממוני הסדר מטעמם לפקח על הסדר בקרב כלל

המשתתפים, אך אלו שאינם נמנים על מוסדם. פניה ודרישה דומה שלחה לכלל תנועות הנוער – 'בני עקיבא', 'עזרא' ו'אריאל' - המשתתפות גם הן בריקוד הדגלים.

• העתק המכתב למנהלי המוסדות ולתנועות הנוער מצורף לעתירה זו.

31. לעתירה לא צורף כל תצהיר ממאן שהוא הטוען כי הוא נפגע מהחלטת המשיבים 2-1. אף אחד אף לא פנה לבית המשפט בטענה כי הוא עלול להיפגע עקב קיום הריקוד כמדי שנה בשנה.

32. יוער כי פניות העותרת למשיבים 2-1 החלו עוד בטרם היה ידוע לה כי תיתכן חפיפה בין החגים (ראה נספח 4 א לכתב העתירה).

33. המשיבה טוען כי אין לעותרים זכות עמידה בפני בג"ץ בעתירה זו, כדלהלן.

34. בבג"ץ 651/03 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השש-עשרה, נו (2) 62 (להלן: "בג"ץ האגודה לזכויות האזרח") פסק בית המשפט כלשון זה:

"בצד הרחבת תחום פריסתה של זכות העמידה נשמר הכלל שלפיו לא ייעתר בית- המשפט בדרך-כלל לעתירה ציבורית מקום שברקע העניין מצוי נפגע פרטי אשר אינו פונה לבית-המשפט בבקשת סעד על פגיעתו. ... גם אם העניין שהוא מבקש להביא להכרעה נוגע לנושא בעל חשיבות ציבורית כללית. הסייג האמור לזכות העמידה נועד לתחום את העתירה הציבורית אל תוך מסגרת מוגדרת שבה נדרש להעמיד במבחן שיפוטי פעולה שלטונית בעלת השלכה ציבורית חשובה מקום שאין נפגע שהעניין נוגע לו, שאם קיים נפגע זה יחשב העותר הציבורי כמתערב במחלוקת לא לו, ופנייתו תידחה.

35. כיוצא בזה פסק בית המשפט העליון בבג"ץ 1759/94 סרוזברג נ' שר הביטחון, פ"ד נה(1) 625; בג"ץ 4112/99 עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' עיריית תל-אביב-יפו, פ"ד נו(5) 393; בג"ץ 2148/94 גלברט נ' יושב-ראש ועדת החקירה לבדיקת אירוע הטבח בחברון, פ"ד מח(3) 573.

36. בנדון שלפנינו רבים חס העלולים להיפגע מהחלטת המשיבים 2-1 – לטענת העותרים – מן העתירה. אך ראו זה פלא, לא עלה על דעתו של אף אחד מהם לערור ו/או לעתור כנגד החלטת המשטרה. הווי אומר כי אף אחד מהם לא סבר כי הוא נפגע על ידי החלטת המשטרה.

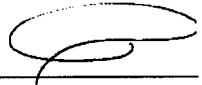
37. על כגון עותרים אלו אמר שלמה המלך "עבר מתעבר על ריב לא לוי" (משלי כ"ו, י"ז), וסמך ליה: "קמתקלה היקה זקים חצים ופנות" (שם, פסוק י"ח), וסמך ליה: "פחם לגתלים ועצים לאש, ואיש

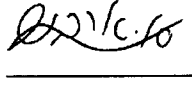
- מדוניים [מְדֻיָּיִם] לְחֶרֶם רִיב" (שֵׁם, פֶּסוּק כ"א). וראו בעניין זה בבג"ץ 2031/13 רגבים נ' בנימין נתניהו, ראש ממשלת ישראל (פורסם בנבו, 22.06.2015).
38. העותרים כדרכם מנסים לעורר מדנים בין חלקי האוכלוסייה על מנת לקדם את האג'נדה הפוליטית שלהם.
39. מטרת העותרים היא -למנוע את מעבר ריקוד הדגלים מחוץ לגבולות 'יזומת ג'נבה' (ויתר מרעיה). מטרת ריקוד הדגלים היא -לציין את איחוד ירושלים ולצעוד ברחבי השטח המשוחרר בדגלי ישראל. זה הנושא המרכזי העומד בסיס עתירה זו הא ותו לא.
40. אין כל סיבה שרצונם הפוליטי של העותרים שלא לראות את דגלי ישראל בעיר העתיקה יגבר על זכותם של החוגגים.
41. הזכות לקיים את ריקוד הדגלים נהנית ממעמד של זכות חוקתית ואשר ניתן לפגוע בה רק כאשר יש 'וודאות קרובה' לשלום הציבור. ראו בבג"ץ 8988/06 יהודה משי זהב נ' אילן פרנקו-מפקד מחוז ירושלים (27.12.2006).
42. בענייננו לא רק שאין חפיפה ודאית בין החגים, אלא שאף לא צפויה פגיעה כל שהיא עקב האיזון בין הזכויות אותו ערכו המשיבים 1-2 בחקדמת ריקוד הדגלים לכמה שעות טרם תפילת הרמדאן ככל שתתקיים ועקב העמדת מאות סדרנים שיפקחו על שמירת הסדר באירוע.

סיכום

43. עתירה זו היא עתירה פוליטית, כאשר העותרים מנסים לעשות שימוש בבית המשפט הנכבד – כתחליף לקלפי – בכדי לקדם את מטרותיהם הפוליטיות.

44. לשם השגת מטרה זו מנסים העותרים למנוע מנהג רב שנים לקיום ריקוד הדגלים אשר בא לבטא את איחודה של ירושלים ביום חגה.
45. העותרים לא הראו כל פגיעה או כל נפגע מהחלטת המשיבים 2-1. החשש אותו מתיימרים העותרים לייצג נשקל פְּדָבְעִי על ידי המשיבים 2-1 בהחלטתם, ונערכו איזונים המפגיגים את החשש הן על ידי שינוי שעת הריקוד והן על ידי העמדת מאות סדרנים.
46. מנגד, איסור קיום הריקוד דרך כלל שערי העיר העתיקה פוגע בזכויות היסוד של המשיבה ומאות אלפי הצועדים בריקוד הדגלים.
47. על פי ההלכה הפסוקה פגיעה מעין זו תתאפשר רק בקיומה של 'וודאות קרובה' לפגיעה בחיי אדם. העותרים לא טענו לחשש לפגיעה שכזו.
48. בשולי הדברים יוער כי המשיבה מוציאה הוצאות ניכרות ועושה מאמצים כבירים על מנת לשמור על הנחיות בית המשפט הנכבד כפי שניתנו לה במסגרת העתירה הקודמת, והכל בכדי כל למנוע פגיעה בסדר הציבורי.
49. אשר על כן, מתבקש בית המשפט לדחות את העתירה על הסף. לחלופין, מתבקש בית המשפט לדחות את העתירה לגופה. בנוסף מתבקש בית המשפט לחייב את העותרים בהוצאות תשובה זו, לרבות שכ"ט עו"ד בצירוף מע"מ כדין.

ברק קדם, עו"ד

אריה ארבוס, עו"ד
ב"כ המשיבה

בס"ד, אייר תשע"ז

לכבוד

ראשי הישיבות והאולפנות

יברכם ה' מציון

הנידון: הנחיות לקראת ה"ריקודגלים" ביום ירושלים

השנה ה'ריקודגלים' יוצא בערב חודש הרעמדן.

ברוך ה', (בסיוע מו"ר הרב חיים דרוקמן שליט"א, והשר אורי אריאל) יתקיים האירוע כמתוכן, ואנו מודים למפקד המחוז ניצב יורם הלוי נ"י על כך.

לאור זאת, ישנם מספר שינויים ודגשים מיוחדים דווקא ל'ריקודגלים' השנה:

א. ה'ריקודגלים' הוקדם בשעה!

במות ההרקדה בעיר (וצעדת הבנות מרח' בצלאל) יחלו בשעה 15:16.

בשעה 17:30 תחל הצעדה של הבנים לעיר העתיקה, דרך שער שכם לכותל המערבי של הר מקום בית מקדשנו.

נא להיערך להקדים את הזמנת האוטובוסים.

ב. מעבר הבנים מכיכר צהל לכיוון שער שכם ייסגר בשעה 18:30

זאת כדי לסייע למשטרה במניעת עימות. אנו מבקשים מאנשי הצוות לזרז את התלמידים בצעדה ברחובות אגרון ושלמה המלך כדי להספיק לעבור את כיכר צהל בזמן. ובשאר המסלול להישמע להוראות הסדרנים.

ג. לא ינתן מעבר בכיכר צהל ובשער שכם ורחוב הגיא עם מוטות גבוהים.

בשנים האחרונות נוצר "מנהג" יפה ומבורך בו כל מוסד מביא שלט יפה גדול עם "הסלוגן" של המוסד. אך דבר זה גרם בשנה שעברה לסכנת חיים של התחשמלות.

הדבר נכון בעיקר לרחוב הגיא, בו כמה צועדים קרעו חוטי חשמל, (בשגגה או במזיד...) מה שגרם לחשמל חי בסמיכות לצועדים. השנה, לא תותר כניסה של מוטות גבוהים לשער שכם.

פקודה זו תיאכף על ידי המשטרה, ואנו נסייע לה בזה.

כמובן, דגלי ישראל (במוטות הרגילים המסופקים על ידינו) ימשיכו להתנופף אל על!

הדבר נכון גם לגבי הרכבת הקלה בכיכר צהל בה נמצא קו מתח גבוה בגובה נמוך.

ד. שמירה על התנהגות המכבדת את ירושלים עיר הקודש

"ריקודגלים" לזכר הרב יהודה חזני זצ"ל ביום ירושלים בא לבטא את איחוד ירושלים בריבונות ישראל, תוך הבעת שמחה על גאולת ירושלים - עיר הקודש והמקדש.

לצערנו, יש מיעוט קטן בקרב משתתפי האירוע הבוחר להתעלם מהעיקר - שמחת ירושלים,

ובוחר להתעמת עם הערבים באזור. בקריאות לא ראויות הנוגעות בחילול ה'.

אסור שה'ריקודגלים' יהפוך להיות לזירת התכתשות עם הערבים, (וממילא גם עם המשטרה) – בכך יצא שכרנו בהפסדנו!

חבל מאוד שבני נוער שבאים לשמוח בשמחתה של ירושלים יבלו את הלילה במעצר, ויוגשו כנגדם כתבי אישום היכולים לסכן את עתידם.

לכן, בהתייעצות עם מו"ר הרב חיים דרוקמן שליט"א, אנו מבקשים (ודורשים):

דברו עם התלמידים על מעלתה של ירושלים, ומהי התנהגות המכבדת את ירושלים.
על כל מוסד להוציא עם החבר'ה אנשי צוות! שיהיו אחראיים להתנהגותם. (נשמח אם הם גם "יגדילו ראש" למנוע התנהגות לא ראויה של משתתפים שאינם תלמידיהם).
להנחות את התלמידים לנהוג כראוי, ללא כל אלימות פיזית או מילולית, ולהישמע להוראות הסדרנים והמשטרה.

בעזרת ה', מכוח שמחת ירושלים נזכה לראות עוד השנה בנחמת ציון ובבניין המקדש במהרה בימנו.

עמותת 'עם כלביא'